

ԳՈՒՐԳԵՆ ՎՐԵԺԻ ՄԵԼԻՔՅԱՆ

Գուրգեն Մելիքյանը ծնվել է 1936 թ. դեկտեմբերի 14-ին Իրանի Աբադան քաղաքում: Սկզբնական կրթությունը ստացել է «Թեհրանի Քուշեշ-Դավթյան» և ապա «Աբադանի «Ադաբ» հայկական դպրոցներում: Ծննդավայրում ավարտել է «Ռազի» տասներկուամյա դպրոցը: 1958 թ. հոր և քրոջ հետ տեղափոխվել է Հայրենիք և ընդունվել Երևանի պետական համալսարանի բանասիրական ֆակուլտետի արևելյան լեզուների և գրականության բաժնի երկրորդ կուրս: Մովորել է գերազանց առաջադիմությամբ և եղել անվանական կրթաթոշակառու: Ավարտելով համալսարանը՝ 1963 թ. ընդունվել է ասպիրանտուրա: 1984 թ. Թբիլիսիում պաշտպանել է թեկնածուական ատենախոսություն՝ «Հարադիր բառակապակցությունները ժամանակակից պարսկերենում» թեմայով, 2004 թ. ստացել դոցենտի, իսկ 2009 թ.՝ պրոֆեսորի գիտամանկավարժական կոչում՝ «լեզվաբանություն» մասնագիտությամբ: Տասնամյակներ շարունակ ԵՊՀ-ում դասավանդում է «պարսից լեզու» և «թարգմանության տեսություն» առարկաները: Զբաղվում է ժամանակակից պարսկերենի քերականության, պարսից բնագիտության և գաղտնալեզուների ուսումնասիրության խնդիրներով: Այս ուղղություններով հրատարակել է մի քանի կարևոր աշխատություններ, որոնց թվում են՝ «Հարադիր բառակապակցություններ պարսկերենում» (ռուսերեն, 1996 թ.), «Հրեական պարսկերեն-քրդերեն որոշ բառային զուգադիպումներ» (անգլերեն, Curzon press հրատ., 1994 թ.), «Ծննդոց գրքի հնագույն պարսկերեն թարգմանության բնագիրը» (հայերեն և պարսկերեն, 2001 թ.), «Իրանում գաղտնալեզուների հարցի շուրջ» (անգլերեն, 2002 թ.), «Երգ երգոցի հնագույն հրեական-պարսկերեն թարգմանությունը» (հայերեն-պարսկերեն, 2003 թ.): Զբաղվում է նաև հայերենի և պարսկերենի լեզվական փոխառնչությունների, հայ արևելագիտության պատմության հիմնահարցերի ուսումնասիրությամբ:

1988 թվականից մասնակցել է արցախյան ազատագրական շարժմանը: 1996 թ. ԼՂՀ Քաշաթաղի շրջանում հիմնել է «Գուրգեն Մելիքյանի՝ Քաշաթաղի բազմազավակ ընտանիքների հիմնադրամը», որը մշտական օգնություն է ցույց տալիս բազմազավակ ընտանիքներին, մտավորականությանը, սոցիալապես անապահով ուսանողներին՝ վճարելով նրանց ուսման վարձերը:

Պարգևատրվել է ԼՂՀ «Մարտական խաչ» երկրորդ աստիճանի շքանշանով (1999 թ.), ՀՀ «Մովսես Խորենացի» մեդալով (1999 թ.), «Գարեգին Նժդեհ» մեդալով (2006 թ.), ՀՀ ԿԳՆ ոսկե հուշամեդալով (2008 թ.), «Դրաստամատ Կանայան» մեդալով (2009 թ.), ԼՂՀ «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով (2011 թ.):

2012 թ. Գուրգեն Մելիքյանին շնորհվել է ՀՀ վաստակավոր մանկավարժի կոչում:

1992 թվականից առ այսօր ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետի դեկանն է:

ՊՐՈՖԵՍՈՐ ԳՈՒՐԳԵՆ ՎՐԵԺԻ ՄԵԼԻՔՅԱՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԸՆՏՐԱՆԻ

Դասագիրք, ձեռնարկ

1. Պարսից լեզվի ընթերցարան, հատոր 1-ին, Երևան, ԻԿԿ, 1999 (համահեղինակներ՝ Լ. Շեխոյան, Վ. Ղուկասյան, Վ. Բոյաջյան, Ե. Խաչատրյան):
2. Պարսից լեզվի ընթերցարան, հատոր 2-րդ, Երևան, ԻԿԿ, 1999 (համահեղինակներ՝ Լ. Շեխոյան, Վ. Ղուկասյան, Վ. Բոյաջյան, Ե. Խաչատրյան):
3. Պարսից լեզվի բուհական դասագիրք, Իրանագիտության Կովկասյան կենտրոն, Երևան, 2011 (համահեղինակներ՝ Լ. Ղազարյան, Հ. Բիանջյան, Ն. Առաքելյան):

Մենագրություններ

1. Парные словосочетания в новоперсидском языке, ИЗД., КИИ, 1996.
2. Kitab-e mould- Ծննդոց գրքի հրեական պարսկերենի բնագրի հրատարակությունը, Երևան, ԻԿԿ հրատ., 2001:
3. «Ghazal-e Ghazalha Երգ երգոց» (պարսկերեն թարգմանության ամենավաղ բնագիրը), Երևան, ԻԿԿ հրատ., 2005:
4. Կրկնավոր և հարադրավոր բարդությունների և զուգորդությունների պարսկերեն-հայերեն բառարան, Երևան, Իրանագիտության Կովկասյան կենտրոն, 2008:

Հոդվածներ

5. Պարսկերեն լեզվի հարադիր բառակապակցությունների ուղիղ հնչերանգային կառուցվածքի ուսումնասիրության

շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» N2, 1975, էջ 210-216:

6. Պարսկերեն լեզվի հարադրությունների իմաստաբանական կառուցվածքի հարցի ուսումնասիրությունից, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» N3, 1976, էջ 149-153:
7. Պարսից լեզվի հարադիր բառակապակցությունների բառաբերականական բնութագրության շուրջ, ՀՍՍՀ գիտությունների ակադեմիա, «Իրանագիտության հարցեր» N 1, 1978, էջ 105-113:
8. К истории изучения парных словосочетаний персидского языка, Вестник ЕГУ, N 2, 1981, стр. 205-208.
9. Редупликация как способ образования бинарных словосочетаний в персидском языке, Вестник ЕГУ, N 3, 1983, стр. 206-209.
10. История преподавания персидского языка в Лазаревском институте восточных языков, Вестник ЕГУ, N 1, 1989, стр. 188-197 (համահեղինակ՝ Ա. Խրոմով)։
11. «Զարգարի» լեզուն Իրանում, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» N 1, 1990, էջ 52-61 (համահեղինակ՝ Ա. Խրոմով)։
12. Ժամանակակից պարսկերենի հարադիր բառակապակցությունների և բարդ բառերի պրոբլեմի շուրջ, «Բանբեր Երևանի համալսարանի» N 1, 1988, էջ 137-143:
13. Armeno-Iranian lexicological Notes, Acta Kurdica, Curzon Press, London, 1994, pp.149-155.
14. Հայ իրանագիտության երախտավորը, Բանասիրության հարցեր. Հոդվածների և հաղորդումների ժողովածու՝ նվիրված պրոֆ. Գ. Նալբանդյանի ծննդյան 70-ամյակին (խմբ. Գ. Մելիքյան), Երևան, 1996, էջ 3-6:
15. Արևելագիտության օջախը (ԵՊՀ Արևելագիտության ֆակուլտետի պատմությունից), ԵՊՀ Արևելագիտության ֆակուլտետի 30-ամյակին նվիրված գիտաժողովի զեկուցումների թեզիսների ժողովածու (խմբ. Գ. Մելիքյան), Երևան, 1998, էջ 3-5:

16. Заметки по микро топонимике Арцаха, Iran & Caucasus. vol. 2, Wiesbaden 1998, pp. 131-132.
17. Արցախի տեղանունները, Иад-е дуст Кавказский центр иранистики кафедра иранистики, ЕГУ, 1999, էջ 7-8:
18. Պրոֆ. Ջոն Կիրակոսյանի գիտամանկավարժական գործունեությունը (համառոտ ակնարկ), պրոֆ. Ջոն Կիրակոսյանի 70-ամյակին նվիրված գիտաժողովի զեկուցումների թեզիսների ժողովածու (խմբ.՝ Գ. Մելիքյան), Երևան, 1999, էջ 3-6 (համահեղինակ՝ Ալ. Սաֆարյան):
19. Apology of Sufism in Divan by Yunus Emre, XXXVI Ith, International Congress of Asian and North African Studies, Book of Abstracts, Universite de Montreal, Montreal, Canada, 2000, p. 157 (համահեղինակ՝ Ալ. Սաֆարյան):
20. Lexical gleanings from Machkalashen, Iran & Caucas vol. 3-4, Wiesbaden (1999-2000), pp. 329-332.
21. On the problem of secret languages and slangs in Iran, «Iran - & Caucasus» vol. 6, 2002, pp. 181-188.
22. Հայերեն «Ճաղատ» բառը, «Իրան-Նամե», հ. 37, Երևան, 2001, էջ 8:
23. Հայերեն «Անջուգ», «Իրան-Նամե», հ. 38, Երևան, 2003, էջ 26:
24. Պրոֆեսոր Մ. Հ. Քոչարի կյանքի ու գիտամանկավարժական գործունեության մասին, «Արևելագիտության հարցեր», հատոր V, ԵՊՀ արևելագիտության ֆակուլտետ, Իրանագիտության Կովկասյան կենտրոնի հրատարակչություն (պատ. խմբ.՝ Գ. Վ. Մելիքյան), Երևան, 2004, էջ 3-8 (համահեղինակ՝ Ալ. Սաֆարյան):
25. «Երգ երգոցի» դասական պարսկերեն հնագույն թարգմանությունը (լուսանցքային նութեր նոր հրատարակության առիթով), «Արևելագիտության հարցեր», հատոր V, Իրանագիտության Կովկասյան կենտրոնի հրատարակչություն (պատ. խմբ.՝ Գ. Վ. Մելիքյան), Երևան, 2004:

26. Ցեղասպանության արտացոլումը Մուշեղ Գալշոյանի ստեղծագործություններում, «Հայոց Մեծ Եղեռն-90» (հողվածների ժողովածու, պատ. խմբ.՝ Ա. Ն. Միմոնյան), ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2005 (համահեղինակ՝ Ս. Գալշոյան):
27. Մոնթե Մելքոնյան (Ավո) (1957-1993), «Գիտության աշխարհում» գիտահանրամատչելի հանդես, հ. 4, Երևան, 2011, էջ 2-9:
28. Համալսարանականները՝ Արցախյան գոյապայքարում, Երևանի պետական համալսարանը Արցախյան գոյապայքարում, խմբ.՝ Ա. Միմոնյան, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2011, էջ 80-83:
29. Բաքիի՝ Երևանի Մեսրոպ Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ-մատենադարանում պահվող թիվ 321 ձեռագիրը, «Լրաբեր» հասարակական գիտությունների, հ. 2-3 /634-635/, Երևան, 2012, էջ 442-446 (համահեղինակներ՝ Ա. Սարգսյան, Ալ. Սաֆարյան):
30. 17-րդ դարի գրիչ Ավետիքի՝ մատենադարանի թիվ 3522 ձեռագրի պատմաբանասիրական արժեքը, «Իրան նամե» արևելագիտական հանդես, հատոր 44-45, Երևան, 2012-2013, էջ 48-51 (համահեղինակներ՝ Լ. Սահակյան, Ալ. Սաֆարյան):
31. Ակադեմիկոս Վլադիմիր Գորդլևսկին՝ հայագիտական հիմնահարցերի մասին, Արևելագիտության հարցեր, հ. 7, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2012, էջ 148-165 (համահեղինակ՝ Ալ. Սաֆարյան):
32. О переводах туркменской литературы на армянский язык, Рукописи-первичный источник изучения национального наследия, Ашхабад, 2013, /նույնը՝ անգլ., էջ 248, նույնը՝ թուրքմեներեն, էջ 77-78/ (համահեղինակ՝ Ալ. Սաֆարյան):
33. Գրախոսություն. Ալ.Սաֆարյան. Զիյա Գյոքալվիր և «Թյուրքականության հիմունքները», «Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2012թ., Հայագիտության հարցեր» թիվ 1 /խմբ.՝ Ա. Ն.

Միմոնյան/, ԵՊՀ, Երևան, 2014, էջ 173-175 (համահեղինակ՝ Ք. Միրզոյան):

34. Ռուբեն Սաֆրաստյան. գիտնականն ու մանկավարժը, Արևելագիտության հարցեր /գիտական հոդվածների պարբերական ժողովածու/ թիվ 10, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2015, էջ 14-16:

35. Խորհրդային և ռուսաստանյան արևելագետները՝ թուրքիզմի և պանթուրքիզմի մասին, Ժամանակակից լեզվաբանությունը միջգիտակարգայնության լույսի ներքո /միջազգային գիտաժողով-4/, Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2016, էջ 49 (համահեղինակ՝ Ալ. Սաֆարյան):